

နုလုံးကြောင့်ဖြစ်သောဖောရောဂါ

ဝင်းယုအောင်
လက်ထောက်ကထိက
ကလေးရောဂါပညာဌာန

အဖောရောဂါဆိုသည်မှာ အသားများ၏အကြားတွင်းနေရာများ
အရည်အောင်းနိုင်သောအပေါက်အခေါင်းရသောနေရာများ၊ အဆစ်များရ
အရည်အောင်းနိုင်သောနေရာများတွင် အာပေါမိတ်တည်းဟူသော
အရည်မိတ်များစုအောင်းခြင်းဖြစ်သည်။

× e • de • ma (ɪ'di mə)

- × **1.** an abnormal accumulation of fluid in the tissue spaces, cavities, or joint capsules of the body, causing swelling of the area.
- × **2.** a similar swelling in plants caused by excessive moisture.

✗ edema (-d m)

✗ An accumulation of an excessive amount of watery fluid in cells, tissues, or body cavities. Edema can be mild and benign as in pregnancy or prolonged standing in the elderly, or a serious sign of heart, liver, or kidney failure, or of other diseases

ဖြစ်ပုံအခြင်းအရာ

မကောင်းသော လေသည် အပြင်ဘက် အကြောသို့ရောက်၍
သွေးနှင့် သည်းခြေတို့ကို ဖျက်စီး၏။ ထိုအခါ သွေးလေတို့ သွားရာလမ်း
ပိတ်ဆို့၍ လမ်းပိတ်သွားခြင်း(စရက)

အာပေါဇာတ်၁၂ပါး စုဝေးစုပုံခြင်းဖြစ်
သည်းခြေ ၊သလိပ် ၊ပြည် ၊သွေး၊ ခွေး၊ မျက်ရည် ၊ဆီကြည် စသည်

မလများပိတ်ဆို့ခြင်းကြောင့်ဖြစ်
မျက်ရည်၊မျက်ခွေး၊နဖီခွေး၊ခွေး၊အဆီ၊သုက်၊ချဉ်ဆီ၊အသား၊ကျင်ကြီး၊ကျင်ငယ်
သည်

ကောဌာသများပျက်စည်းခြင်းကြောင့်ဖြစ်
အသည်းကောဌာသ၊
နုလုံးကောဌာသ၊ကျောက်ကပ်ကောဌာသများပျက်စီးခြင်း

အခြားဥပဒဝေါရောဂါများကြောင့်လည်းအဖောရောဂါဖြစ်နိုင်သည်။

မကောင်းသော လေသည် အပြင်ဘက် အကြောသို့ရောက်၍
သွေးနှင့် သည်းခြေတို့ကို ဖျက်စီး၏။ ထိုအခါ သွေးလေတို့
သွားရာလမ်း ပိတ်ဆို့၍ လမ်းပိတ်သွားခြင်း(စရက)

နှလုံးစွဲသူငယ်နာ

ဝမ်း ပုပ်စပ်စပ် ကဇော်ဖတ်ကဲ့သို့ ဝမ်းလား၏အစာမကြေကျက်
ဖေါရောင်(မာတြာစွဲသူငယ်နာ)

ရခွကသည်းခြေ (ပျက်) သွေးနဲ့ရသရည်မကွဲပြား ရသရည်တိုးပွား
အစာမကြေကျက် ဖေါ(စရက)

တိုင်းရင်းနည်းအားဖြင့်

အမျိုးအစား

(၁) သွေးဖော

(၂) လေဖော

(၃) သလိပ်ဖော

သွေးဖော

(က) ဥဏှတေဇောလွန် ဝါယောလွန်သောအဖော

(သွေးဓါတ်ပျက် အာပေါဓါတ်ပျက်) ဖရောင်းခဲနေထိ

သွေးမလအပုပ်ဖြစ်၍ ပြောင်းလဲစုဝေးသောအဖော

ဥပမာ- အနာအိုဖောယောင်ခြင်း၊ ကျောက်ကပ်ဖေါ၊ သွေးကင်ဆာ။

ဆင့်ပွားရောဂါများကြောင့်ဖြစ်ခြင်း။

(ခ) သီတတေဇောလွန် အာပေါလွန်သောအဖေါ

(သွေးဓါတ်အာပေါဓါတ်ပွားစည်းသောအဖော) ဆားခဲရေထိ

ဥပမာ - ဆင့်ပွားရောဂါများကြောင့်ဖြစ်ခြင်း ။နုလုံးဖေါ ။

လေဖော

(က) ဥဏှတေဇောဝါယောလွန်သောအဖော (ပထဝီပျက်
ဝါယောလွန်သောအဖော)

ဥပမာ - အသည်းကျွတ်ရေဖျဉ်း၊ အာဟာရချို့တဲ့ဖော

(ခ) သီတတေဇောဝါယောလွန်သောအဖော

(ပထဝီပျက်အာပေါလွန်၊ ဝါယောလွန် သောအဖော)

ဥပမာ - သွေးပုပ်ဖော အာဟာရချို့. တဲ့ဖော ။ ပထဝီဓာတ်ချို့. တဲ့ဖော

သလိပ်ဖော

- (က) သီတတေဇာလွန်အာပေါလွန်သောအဖော
(ပထဝီပျက်အာပေါလွန်သောအဖော) - မြေကြီးခဲရေထိ
- (ခ) သီတတေဇာလွန်ဝါယောလွန်သောအဖော
(ပထဝီပျက်ဝါယောလွန်သောအဖော) - အပုတ်အဟာရ
- မြောင်းပုတ်ရေ အပုတ်လေ

လေဖောလက္ခဏာ

- ✖ ၁။ နေရာပြောင်း၍ ဖောယောင်ခြင်း
- ✖ ၂။ အရေပါးလွှာခြင်း
- ✖ ၃။ အရေပြား ကြမ်းတမ်းခြင်း
- ✖ ၄။ အသားအရေ မည်းညစ်ခြင်း
- ✖ ၅။ နာကျင် ကိုက်ခဲခြင်း
- ✖ ၆။ နှိပ်ကြည့်လျှင် ပြန်လည်တင်းရောင်ခြင်း

သည်းခြေဖောလက္ခဏာ

- ✖ ၁။ အသားအရေ နူးညံ့ခြင်း
- ✖ ၂။ အနံ့ရှိခြင်း
- ✖ ၃။ ညိုသော၊ ဝါသော အဆင်းရှိခြင်း
- ✖ ၄။ ချာချာလည်အောင် မူးဝေခြင်း
- ✖ ၅။ ဖျားခြင်း
- ✖ ၆။ ရေငတ်ခြင်း၊ ပူခြင်း
- ✖ ၇။ ထိရုံနှင့် နာကျင်ကိုက်ခဲခြင်း
- ✖ ၈။ မျက်စိနီမြန်းခြင်း

သလိပ်ဖောက္ခဏာ

- ✖ ၁။ ကိုယ်ခန္ဓာလေးလံခြင်း
- ✖ ၂။ ဝါဖျော့သော အဆင်းရှိခြင်း
- ✖ ၃။ အိပ်ပျော်ခြင်း
- ✖ ၄။ ဝမ်းမီးနံ့ခြင်း
- ✖ ၅။ ဖိနှိပ်လိုက်သော် ကြာမြင့်မှ မြင့်တက်ခြင်း
- ✖ ၆။ ညအခါ ပိုဖောခြင်း

=samprapti CHART=

3 passages for disease (p.78,)

<u>Passage:</u>	<u>Components of the Passage:</u>	<u>Diseases Related to this Passage:</u>
<u>External Passage:</u>	dhatus and twak (“skin including rasa dhatu located in that”)	glands, boils, diabetic boils, scrofula, wart, granuloma, moles, leprosy and other skin diseases, freckles, etc. and erysipelas, oedema, gaseous tumor, piles and abscess etc..
<u>Middle passage:</u>	vital parts (urinary bladder, heart, heat, etc.), bone-joints and bound	hemiplegia, stiffness of sides, convulsion, facial paralysis, wasting, tuberculosis, pain in bone-joints, prolapse of rectum etc. and also

Edema (shopha or shotha)

general causes occur from increased doshas

all three doshas are involved in the development of all three types of edema (Váyu, Pitta, and Kapha)

the predominating dosha determines what dosha should be balanced

specific causes result from debilitating diseases, fasting, sudden overeating, or unhealthy foods

Other causes include eating foods that are hard to digest, fatty, heavy, hot, sharp, cold, salty, or from excessive use of diuretics or elimination therapies

drinking water to excess, oversleeping, lack of sleep

-
- excess yogurt
 - dry meats
 - uncooked foods
 - over-exertion
 - long distance walking,
 - excessive travel
 - eating mutually contradictory foods (e.g., fish and milk).

it may also develop from difficult breathing, cough, diarrhea, hemorrhoids, enlarged abdomen, menorrhagia, and fever.

other causes include simultaneous vomiting and diarrhea resulting from indigestion, undigested food remaining in the stomach, vomiting, pregnancy, herpes, and anemia.

also be caused by other diseases improperly tended to, lack of exercise, irregular delivery, abortion, or miscarriage

edema is either organic or traumatic and may pervade the body or remain localized

these conditions will cause Pitta, blood, and Kapha to enter the outer channels and obstruct the circulation channels

this causes localized swelling in the skin and muscles

There are 9 types of edema: Váyu, Pitta, Kapha, Váyu/Pitta, Váyu/ Kapha, Pitta/Kapha, Tridosha, external - -two causes:trauma/injury, and poison

when the doshas are in the chest, they
produce upper body swelling

when they are found in the urinary bladder,
the lower body swells;

in the middle of the body, the middle
swells.

doshas found throughout the body cause the
whole body to swell.

Premonitory Signs:

Fevers, burning sensations, dilated veins at the site of edema, heaviness.

Symptoms:

General: Heaviness, appearing and disappearing (i.e., unstable or variable); swelling, rising temperature, thinning vessels, hair standing on end, discoloration of skin on the extremities

Váyu:

Swelling moves from place to place

tingling

pricking

puncturing or cutting pains

or a lack of sensation

swelling quickly rises and subsides and

spreads to other parts

it will be mild at night and severe during
the day

may be numbness.

when the skin is pressed the swelling
disappears, but when the finger releases from the
skin, the swelling remain

Pitta:

Black, pink, yellow, or reddish white
swelling with copper-red hair, malodorous, quick
swelling

first appears in the middle of the body
with thirst, burning fever, perspiration, thirst,
toxicity, and dizziness

persons wanting cold things have painful diarrhea

kapha:

yellowish-white hair and skin, hard, cold, oily, smooth, firm, and thick.

it is associated with excessive sleep, vomiting, and weak digestion.

Pressing and releasing fingers from the swelling leaves an indentation (i.e., the skin does not rise)

this is known as “pitting edema.” Edema is slow to appear and heal and swells more at night. When pricked, it exudes slimy fluid.

kapha:

other symptoms include heavy limbs,
localization of the edema

Touch and warmth are pleasing to the person

Tridosha:

Symptoms of all three doshas appear
simultaneously

edema refers to the presence of excess fluid in the body tissues. In most instances, edema occurs mainly in the extracellular fluid compartment, but it can involve intracellular fluid as well.

Extracellular Edema

- I. Increased capillary pressure
- II. Decreased plasma proteins
- III. Increased capillary permeability
- IV. Blockage of lymph return

Edema Caused by Heart Failure.

one of the most serious and most common causes of edema

the heart fails to pump blood normally from the veins into the arteries

this raises venous pressure and capillary pressure, causing increased capillary filtration

In addition, the arterial pressure tends to fall, causing decreased excretion of salt and water by the kidneys, which increases blood volume and further raises capillary hydrostatic pressure to cause still more edema

diminished blood flow to the kidneys stimulates secretion of renin, causing increased formation of angiotensin II and increased secretion of aldosterone, both of which cause additional salt and water retention by the kidneys

in untreated heart failure, all these factors acting together cause serious generalized extracellular edema.

in patients with left-sided heart failure but without significant failure of the right side of the heart, blood is pumped into the lungs normally by the right side of the heart but cannot escape easily from the pulmonary veins to the left side of the heart because this part of the heart has been greatly weakened

consequently, all the pulmonary vascular pressures, including pulmonary capillary pressure, rise far above normal, causing serious and life-threatening pulmonary edema

when untreated, fluid accumulation in the lungs can rapidly progress, causing death within a few hours

✖ ကုထုံး

✖ ၁။ အစာကြေဆေးကို တိုက်ကျွေးပါ။

✖ ၂။ လူနာခွန်အားကို ကြည့်၍ ဆီး၊ ဝမ်း သွားအောင် ဆေးအချို့ တိုက်ကျွေးပါ။

✖ ၃။ အောက်ပိုင်း၌ ဖြစ်သော် ဝမ်းနှုတ်ဆေးကို တိုက်ကျွေးပါ။

✖ ၄။ အပေါ်ပိုင်း ဖောရောင်သော် အန်ဆေးတိုက်ကျွေးပါ။

✖ ၅။ လေကြောင့်ဖြစ်သော ဖောရောင်နာကို ဝမ်းချူပေးပါ။

✖ ကုထုံး

✖ ၆။ သည်းခြေကြောင့်ဖြစ်သော ဖောရောင်နာကို ခါးသောအရသာရှိသောဆေးနှင့် ထောပတ် (သို့.) နို့ရည်တိုက်ပါ။

✖ ၇။ သလိပ်ကြောင့်ဖြစ်သော ဖောရောင်နာကို နွားကျင်ငယ်ရေ၊ ဝမ်းနှုတ်ဆေးရည်နှင့် ရောတိုက်ပါ။

✖ ၈။ ကြေကျက်ခဲသောအစာကိုရှောင်ပါ။

✖ ၉။ ငါးပိ၊ ငါးခြောက်၊ အသားခြောက်များကို ရှောင်ပါ။

✖ ၁၀။ ဒေါသအလိုက်ဒေါသငြိမ်ဝပ်သောဆေးနှင့်ယှဉ်ပြီးတိုက်ပေးပါ။

✖ ကုထုံး

✖ ၁၁။ အငန့်၊ အစပ်၊ အဖန် အရသာရှိသောဆေးအစာများရှောင်ပါ။

✖ ၁၂။ ဆီး၊ ဝမ်းကိုသက်စေပြီး အာကာသရစေသော ဆေးအစာများ
တိုက်ကျွေးပါ။

✖ ၁၃။ သက်ရင်းကြီး၊ ဖျောက်ဆိပ် ကြဲကြဲသွေးလိမ်းပေးပါ။

✖ ၁၄။ အဖောကျစေသောလိမ်းဆေးလိမ်းပေးပါ။

ကုထုံးစဉ်အကျဉ်း

သွေးဖော-တေဇောပါစကဆေးအစာကျွေးပါ-အစာကျေကျက်စေ-
မုဒုပထဝီဖြစ်အောင်ကျွေး-ပူဆိမ့်စဉ်းငယ်စပ်အရသာ

လေဖော-လေကိုကြေစေ-အာကာသရစေ-ခါးဆိမ့်။ခါးချိုချဉ်

သလိပ်ဖော-အာပေါပါစက-အာကာသရစေ-ချိုခါး(စဉ်းငယ်စပ်)

Thank you